# ГОДИШНА ПРОГРАМА
# ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ
# В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ ПРЕЗ 2017 г.

## Въведение

Настоящата Програма е разработена в изпълнение на чл.26а. от Закона за народните читалища, съгласно представените предложения от председателите на Народните читалища в Община Търговище, за своята дейност през 2017 година. Съгласно чл.2.(1) и (2) от ЗНЧ, Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание. Читалищата са юридически лица с нестопанска цел.

Програмата има за цел утвърждаване на читалищата в община Търговище , като културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции. Фактът, че десетилетия са издържали на повратностите на времето и са функционирали независимо при какви обществено-политически строеве показва, че те са авторитетни и стабилни институции и са необходими на обществото. Тяхната задача е да откликват на нуждите на местното население, да участват активно в обществения живот и да бъдат притегателни културно-образователни и информационни центрове.

## Обща характеристика

На територията на община Търговище по регистрация, съществуват и работят 38 читалища. Всички са съдебно регистрирани и са вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата.

Читалищата в общината планират и организират дейността си съгласно ЗНЧ, и общинския културен календар. Те организират културните мероприятия от селищен характер, включват се в прояви от общински характер, свързани с историята на град Търговище, официалните и религиозно-обредни празници, както и традициите към тях. В изпълнение на своите цели и задачи ежегодно читалищните дейци са организатори на многобройни дейности.

На територията на общината, към ОНЧ „Напредък -1864" град Търговище, работи и Регионален експертно-консултантски информационен център /РЕКИЦ/. Целта му е да подпомага националната политика към читалищата, основана на принципите на децентрализацията,съхраняване на местните традиции и активното гражданско участие. Осъществява дейности за читалищата от цялата област, на чиято територия функционира.

Дейността на читалищата е обезпечена с държавна субсидия. Средствата за читалищата се регулират и разпределят между тях от комисия, определена със заповед на кмета и по Механизъм, определен от Министерството на културата, както и от Указания за дейността на комисиите, извършващи разпределение на годишната държавна субсидия за читалищата, въведени от МК и важащи от 2015 г., като

средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от ЗНЧ.

Изграждане и прилагане на система за контрол на читалищата и поощрение на най-активните и работещи от тях. През 2013 година, за първи път в общината бе реализирана инициативата „Годишни награди за най-успешните читалища на територията на община Търговище". Церемонията стана традиция и в Денят на народните будители, през 2017 година ще се състои петата, поред Официална церемония по награждаване на най-успешните читалища и връчване на годишните награди.

## Основни цели

1. Програмата цели да дефинира и анализира проблемите в областта на читалищното дело на територията на община Търговище.
2. На базата на направените предложения от съответните читалища, да бъдат набелязани направленията на читалищната дейност през 2017 година.
3. Да подобри капацитета и ефективността на читалищата за развитие и обогатяване на културния живот; съхранение, укрепване и развитие на традициите на отделните селища в общината.
4. Осигуряване на достъп до информация и комуникация, възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание и на културната идентичност; обмен между културите на различните етноси.
5. Повишаване активността на читалищата, чрез прилагане и развиване системата, за контрол и поощрение.
6. Партниране на местното самоуправление в развитието на обществените и в частност на културните процеси и насърчаване на социалното единство и солидарността между различните социални групи.

## Основни дейности:

1.Библиотечно-информационна дейност.

Обществени библиотеки са освен Националната библиотека"Св.св.Кирил и Методий", регионалните, общинските и читалищните библиотеки.

Съгласно **Чл. 8.** (1) от Закона за Обществените библиотеки, обществената библиотека трябва да отговаря на следните условия:

1.да притежава библиотечен фонд с обем над 3000 регистрационни библиотечни единици;

2. да осигурява библиотечно-информационното обслужване на гражданите на територията, определена с акта на учредяването й;

3. да разполага с подходящи помещения, оборудване и обзавеждане;

4. да има осигурени източници за финансиране, и

5. да има квалифициран персонал.

В изпълнение на чл.10 от Закона за обществените библиотеки е създаден от Министерството на културата – Регистър на обществените библиотеки. Основната цел е да бъдат регистрирани библиотеките, отговарящи на условията на чл.8 от Закона за обществените библиотеки, както и да служи за източник на информация за състоянието и развитието на обществените библиотеки в страната. Регистърът показва състоянието

на посочените обстоятелства след последното вписване и дава възможност да се проследят хронологично промените във вписаните обстоятелства. Воденето на регистъра се извършва на базата на утвърдени от министъра на културата „Правила за водене на регистъра на обществените библиотеки. В регистъра задължително се вписват обществени библиотеки, които отговарят на условията на чл.8 ал.1 от Закона за обществените библиотеки и са изпълнили изискванията на Стандарта за библиотечно-информационно обслужване, утвърден със заповед на министъра на културата от 2015 година. През 2016 година читалищата на територията на община Търговище, отговарящи на горе посочените условия са вписани и в този регистър.

Библиотечната дейност е една от основните дейности за читалищата:

- Инвентаризация на книжния фонд в читалищните библиотеки, поддържане на създадените регистри, съгласно изискванията на Закона за обществените библиотеки;
- Уреждане и поддържане на читалищните библиотеки;
- Абонамент на периодични издания;
- Обогатяване на библиотечния фонд;
- Мероприятия за повишаване на читателския интерес – представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги и други. Библиотеките при читалищата участват и в отбелязването на Международния ден на детската книга, на Световния ден на книгата и авторското право, Деня на библиотекаря
- Тясно сътрудничество с РБ „Петър Стъпов“ – град Търговище, чрез утвърдените между библиотечни заемни и организиране на ежегодни тематични обучения на библиотекарите от читалищата.

Чрез библиотечната дейност, те се включват в националната мрежа от публични библиотеки у нас и съдействат за развитието на обществото, като осигуряват достъп до многобройни и разнообразни сфери на знание, идеи и мнения и до информация, реализират концепцията за учене през целия живот, удовлетворяват потребностите на отделната личност и създават възможности за нейното развитие.

Дейности, свързани с утвърждаване на читалищата, като съвременни информационни центрове:

- Дейности по Програма „Глобални библиотеки-България“ - повечето от читалищните библиотеки предоставят на своите потребители информационни услуги, беседи и консултации, както и on-line услуги за улесняване на читателските търсения и презаписване чрез facebook, skype, e-mail. В медийното пространство те публикуват периодично и информация за значими събития, личности и теми;
- Разширяване обхвата на информационните услуги от съществуващите центрове. Обособяване на нови информационни центрове;
- Издаване на информационен бюлетин;
- Участие на работещите в читалищата от общината в обучения за работа с IT техника и софтуерни продукти;

2.Културно-просветна дейност.

Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, честания, годишнини от местен и национален характер. За реализирането на инициативите се търси подкрепата на детски градини, училищните ръководства и местни организации, с които се работи на добро ниво. Читалищата имат традиции в работата си с различните целеви групи и това ще продължи с цел разнообразяване на техния живот.

Организиране и тържествено честване на годишнини от основаване на читалища през 2017 г.

| | |
|---|---|
| НЧ „Васил Левски-1907“ село Бистра | 110 години |
| НЧ „Искра-1927“ село Руец | 90 години |
| НЧ „Просвета-1907“ село Надарево | 110 години |
| НЧ „Христо Ботев-1927“ село Драгановец | 90 години |
| НЧ „Родина-1927“ село Пробуда | 90 години |
| НЧ „Йордан Миндов- 1892“ село Алваново | 125 години |
| НЧ „Будител-1927“ село Баячево | 90 години |
| НЧ „Светлина –1927“ село Давидово | 90 години |

3.Развитие на любителското-художествено творчество. Автентичен фолклор, занаяти и събори. Общоселски празници. Граждански и социални инициативи. Поддържане на музейни сбирки.

В изграждането на художествената продукция и нейното осъществяване участват много любители на различните видове изкуства – деца, младежи и възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават културен продукт, който се представя в градски, общински, регионални, национални и международни събития.

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и обменът на културни продукти и идеи. Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

Огромна част от читалищата в общината поддържат самодейни състави – певчески и танцови, групи за народни обичаи, вокално-инструментални групи, клубове за деца и възрастни, театрални състави.

Дейности:

- Развиване и подпомагане на дейността на съществуващите самодейни групи и клубове. Непрекъсната работа по обновяване на репертоарите на групите. Участие на самодейните колективи в прояви с местен, регионален и национален характер, празнични концерти, събори и други.

1. Провеждане на Тракийски фолклорен събор „Фисекът пее“ село Буховци – срок месец септември.
2. Организация и провеждане на VII Фестивал на народното творчество „Сребърни пафти” в село Острец – срок месец септември.
3. Организация и провеждане за първи път на Фестивал на етносите – село Вардун – срок месец юни.
4. Благотворителна изложба-базар на мартеници в гр.Търговище – читалището в село Стража.
5. Турнир по тенис на маса „Недялко Пенев-Кабака“– за възпитаници на Недялко Пенев и техни последователи – срок март месец – читалище село Буховци.

6. Празник „Сирни Заговезни“ –гонене на злите духове от селото с кукери – читалище село Пробуда за първи път.
7. Провеждане на традиционен общоселски празник – „Сирни Заговезни“ – представяне на местния народен обичай „Хамкане“ и въртене на оратник – читалище село Стража.
8. Провеждане на „Празник на баклавата„ за трета поредна година в село Драгановец – срок септември месец.
9. Организация и провеждане за трети път на празника „С баница и в делник и в празник“ в село Макариополско – срок октомври месец.
10. Организация и провеждане на традиционния конкурс „Мини Мис Въбел - 2017“ тази година се правят единадесет поредни години, откакто се провежда-читалище кв.Въбел.
11. Участия на членовете от клуб „Млад творец“ и кръжок „Сръчни ръце“ към читалището в село Стража във регионални, национални и международни конкурси за стихове, есета, разкази, приказки, рисунки, фотографии и други произведения.
12. Организиране и провеждане на уникални за различни населени места празници:

- Празник на говедарчето – уникален за с. Стража;
- Празник на любовта и виното- с.Баячево;
- Бал на цветята- с.Дългач;
- Празник на мекицата- с.Буховци
- Празник на улешките /охлюви/ и копривата - с.Алваново

13. Организиране и провеждане на Петата официална церемония по награждаване на най-успешните читалище на територията на община Търговище през 2017 г.Участват: Община Търговище и всички читалища.

14. Поддържане и обогатяване на музейните сбирки и кътове в читалищата – Подгорица, Стража, Алваново и други.

**Образцово народно читалище „Напредък” гр.Търговище**

Градското читалище е обезпечено с база и субсидия, което предполага очаквания за разнообразна културна продукция, реализация на социално значими проекти и заемане на подобаващо място, сред другите културни институции в град Търговище.

1. Усъвършенстване работата на клубовете и школите към читалището и увеличаване броя на участниците в тях. Представяне на продукцията на всеки от тях в края на творческия сезон.
2. Обогатяване на културния афиш със собствена или външна продукция.
3. Продължаване на работата по създаване на мобилен художествен продукт и разпространението му.
4. Изнасяне на собствена продукция и събития в читалищата по селата.

**Дейност на Регионален експертно-консултантски информационен център**

РЕКИЦ е създаден със статут на регионално звено, подпомагащо държавната политика към читалищата в Област Търговище, улесняващо тяхната връзка с други институции и съдействащо за развитието им като местни културни институции.

1.Актуализиране и поддържане на информационни карти на читалищата, съгласно изискванията на Министерство на културата.

2.Организиране на месечни работни срещи със представители на читалищата, на които да участват специалисти от външни институции и организации – НОИ, НАП, Дирекции „Социално подпомагане". Веднъж годишно –организиране на семинар-обучение на всички читалищни дейци.

3.Перманентно информиране за отворени проекти и последваща методическа и консултантска подкрепа при разработването и реализацията им.

4.Събиране, обобщаване и изпращане на мнения във връзка с предстоящи промени в Закона за народните читалища.

**Заключителна част**

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за опазването и съхраняването на културно историческото наследство във времето на глобализация иутвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край; подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования; уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес към получаване на нови знания; реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината; усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори врата към необятното глобално пространство. Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и в съвременни информационни центрове, като привлекателно място за хората. Така програмата ще разкрие традициите на миналото, предизвикателствата на настоящето и надеждата за по-добро бъдеще.

**ВНОСИТЕЛ:**

**РАЯ МАТЕВА**
*ЗАМ..- КМЕТ НА ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ*

**Съгласувал:**
Десислава Мирева
*Юрисконсулт*

**Изготвил:**
Нели Николова
*Гл.експерт «Читалища»*